

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 4CoP/47/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8224200652
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 04. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ingrid Kalináková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:8224200652.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ingrid Kalinákovvej a členov senátu Mgr. Miloša Koleka a JUDr. Zuzany Bišćákovvej, vo veci starostlivosti súdu o maloletých J. K., X.. X.X.XXXX, a S. K., X.. XX.X.XXXX, zastúpených Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Bardejov, Oddelením sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, Dlhá rad 17, Bardejov, detí rodičov: matky H. D.-R., K.. H., X.. XX.X.XXXX, V. L. H. XXX/XX, L., právne zastúpenej JUDr. Ivanom Savčákom, advokátom, Partizánska 45, Bardejov, a otca E. K., X.. XX.X.XXXX, V. L. N.. J. XXX/X, L., právne zastúpeného JUDr. Svätoslavom Vaškom, advokátom, Bašćová 5A, 085 01 Bardejov, o návrhu otca na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností a o nariadenie neodkladného opatrenia, o odvolaní matky proti uzneseniu Okresného súdu Bardejov č.k. 15P/22/2024-49 zo dňa 19.3.2024 a o návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia v odvolacom konaní, takto

rozhodol:

I. Potvrdzuje uznesenie vo výroku I.

II. Mení uznesenie vo výroku II., III. tak, že matka je povinná prispievať na každé z maloletých detí výživným v sume 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepĺnoleté dieťa mesačne, vždy do 15. dňa v príslušnom kalendárnom mesiaci vopred k rukám otca.

III. Matka je oprávnená stretávať sa s mal. J. a S. každý párny kalendárny týždeň v roku od štvrtka od 15:00 hod. do nedele do 18:00 hod., každý nepárny kalendárny týždeň v roku v utorok od 15:00 hod. do 18:00 hod., v stredu od 15:00 hod. do 18:00 hod, vo štvrtok od 15:00 hod. do 18:00 hod.

Mal. deti si matka v čase určenom prevezme v predškolskom zariadení, ktoré maloletý J. navšćevuje, kde je zároveň otec povinný matke odovzdať mal. S..

V čase neprítomnosti mal. J. v predškolskom zariadení, je otec povinný odovzdať obe mal. deti v bydlisku matky maloletých detí.

Po skončení styku je otec povinný mal. deti prevziať v mieste bydliska matky.

Otec je povinný maloleté deti na stretnutia s matkou včas a riadne pripraviť.

IV. Toto neodkladné opatrenie bude trvať do právoplatného skončenia konania vedeného na Okresnom súde Bardejov pod sp. zn. 15P/22/2024.

odôvodnenie:

1. V predmetnom konaní o návrhu otca maloletých detí na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností, zároveň otec navrhol nariadiť neodkladné opatrenie, v zmysle ktorého budú mal. deti zverené do osobnej starostlivosti otca, bude určená povinnosť matke prispievať na výživu maloletého J. v sume 100,- EUR a na maloletého S. v sume 70,- EUR, nariadiť matke, aby nevšćupovala do domu na N. a

to až do vydania rozhodnutia, ktorým súd rozhodne o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým. Zároveň požadoval náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Súd prvej inštancie najprv vo veci návrhu otca rozhodol uznesením č.k. 15P/22/2024-37 zo dňa 5.3.2024 tak, že návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia v časti uloženia povinnosti matke, aby dočasne nevstupovala do domu na ul. J. XXX/X, L. zamietol. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňom 21.3.2024.

3. Následne súd prvej inštancie po vykonanom šetrení rozhodol napadnutým uznesením č.k. 15P/22/2024-49 zo dňa 19.3.2024 tak, že:

„N a r i a ě u j e neodkladné opatrenie v tomto znení :

I. Maloletí J. K., nar. X.X.XXXX a S. K., nar. 22.9.2022 sa predbežne z v e r u j ú do osobnej starostlivosti ich otca E. K., nar. XX.X.XXXX.

II. Matke maloletých H. D.-R., nar. XX.X.XXXX sa u k l a ě povinnosť predbežne prispievať na výchovu a výživu maloletého J. K., nar. X.X.XXXX sumou 50,- eur mesačne a S. K., nar. XX.X.XXXX sumou 50,- eur mesačne, vždy do 15. dňa v príslušnom kalendárnom mesiaci vopred k rukám ich otca E. K., nar. XX.X.XXXX, počnúc dňom vykonateľnosti tohto výroku uznesenia.

III. V prevyšujúcej časti návrh otca zamietla.“

4. Citujúc ustanovenia § 360, § 366 a § 367 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (CMP), súd prvej inštancie dospel k záveru v záujme maloletých ich o nevyhnutnosti ich dočasného zverenie do osobnej starostlivosti ich otca s tým, že tento zabezpečoval osobnú starostlivosť o maloletých od času hospitalizácie ich matky v nemocnici. Súd vyslovil osvedčené pochybnosti, či je v tom čase v možnostiach a schopnostiach matky zabezpečiť riadnu starostlivosť, stabilné výchovné a rodinné prostredie v záujme maloletých, poukazujúc na dôvody jej hospitalizácie. Súdu sa javí takéto dočasné riešenie situácie vzhľadom na vek detí a potrebu zabezpečenia ich riadnej starostlivosti za primerané a nevyhnutné a zodpovedajúce zisteným skutočnostiam. Uvedené zabezpečí maloletým stabilné výchovné a rodinné prostredie zo strany otca do času, kým prípadne nedôjde k zlepšeniu zdravotného stavu matky, príp. jej úplnej dlhodobej abstinencii, eventuálne nebude rozhodnuté vo veci samej ohľadne úpravy práv a povinností rodičov k maloletým. Navyiac domácnosť otca je prirodzeným domovom detí, kde vyrastali a poznajú to tam. Súd ďalej nevidel žiaden zákonný dôvod súdnym rozhodnutím upravovať miesto výkonu osobnej starostlivosti o maloletých ich otcom v mieste jeho bydliska, keďže uvedené vyplýva priamo z výroku o zverení maloletých do osobnej starostlivosti otca, preto v tejto časti návrh otca zamietol. S poukazom na momentálny nepriaznivý zdravotný stav matky maloletých detí a objektívne výdavky maloletých v ich veku vo výške cca 100 Eur mesačne, považuje súd prvej inštancie určenú výšku výživného v primerane nevyhnutnej miere, keďže matka musí zabezpečiť aj výživu svojho ďalšieho dieťaťa a je poberateľkou rodičovského príspevku a prídavkov na dieťa. Počiatok plnenia vyživovacej povinnosti súd stanovil odo dňa vykonateľnosti uznesenia o neodkladnom opatrení. Styk matky s deťmi súd neupravoval, keďže to od neho nebolo žiadané a zatiaľ sa rodičia vedia dohodnúť na stretávaní. Dodal, že je vhodné a žiaduce, aby bolo zabezpečené stretávanie sa matky so synmi na základe dohody rodičov, aby nedošlo k narušeniu vzťahu medzi nimi, keďže aj matka má svoje deti rada a chce s nimi tráviť čas.

5. Proti uzneseniu o nariadení neodkladného opatrenia podala v zákonnej lehote odvolanie matka maloletých detí, ktorá je názoru, že v čase rozhodovania súdu o podanom návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia neboli dané zákonné podmienky pre jeho vydanie, nakoľko v danom čase nebolo potrebné bezodkladne upraviť pomery. Navrhla zrušenie napadnutého rozhodnutia, prípadne aby odvolací súd zveril maloleté deti do jej osobnej starostlivosti a zaviazal otca prispievať na ich výživu sumou vo výške 130,00 Eur na maloletého J. a 100,-Eur na maloletého S.. Zároveň navrhla, aby súd upravil styk otca s maloletými deťmi každý párny týždeň v stredu od 16.00 hod. do 18.00 hod. a od piatka od 16.00 hod. do nedele do 18.00 hod. a v nepárny týždeň v utorok, stredu a štvrtok od 16.00 hod. do 18.00 hod. V dôvodoch rázne popiera, že nie je schopná postarať sa riadne o maloleté deti. Ona sa o maloleté deti po celý čas starala a vykonávala všetky domáce práce sama, pričom otec jej nemal ochotu nikdy pomôcť. Potvrdila, že začala požívať alkoholické nápoje z dôvodu prílišného psychického tlaku, ktorému ju otec dennodenne vystavoval, a ktoré spočívalo v : neustály psychický tlak a kontrola zo strany otca a jeho rodiny, neustále obviňovanie matky otcom, že ho podvádza, prílišné zapájanie sa rodičov otca do manželstva rodičov mal. detí, otec nebol matke oporou a dlhodobo jej

neprejavoval žiaden záujem, otec je extrémne žiarlivý a prelomil matke heslá na sociálnych sieťach a kontroloval s kým komunikuje a o čom, v dome nainštaloval detské „chúvičky“ (videokamery), ktoré umiestnil na skriňu a ďalšiu za skriňu, prelepil na nich kontrolné diódy, aby nesvietili, cez router ich napojil na internet a takto na diaľku sledoval pohyb a činnosť matky v dome, šikanoval syna matky z prvého manželstva a v čase neprítomnosti matky v dome, keď sa maloletý Y. kúpil vo vani, mu zhasol svetlo v kúpeľni, zatvoril dvere, uzavrel hlavný prívod vody v dome a nadával mu do „odložencov“. Spravil napriek tomu, že vie, že maloletý Y. sa bojí tmy. Otec navrhovateľa každý jeden deň chodieval do spoločnej domácnosti rodičov maloletých detí, sledoval čo matka robí, kto za ňou chodí a následne všetko oznamoval navrhovateľovi. Matka otca sa výslovne pred matkou odporuky vyjadrila, že matka z domu pôjde ale deti ostanú, čím sa už vtedy snažila deti od matky oddeliť. V danej dobe sa uchýlila k tomu najmenej racionálnemu riešeniu problémov. Svoje konanie matka ľutuje, čo preukazuje aj to, že dobrovoľne podstúpila hospitalizáciu na psychiatrickom oddelení X. v období od 9.2.2024 do 23.2.2024. Aktuálne matka postupuje protialkoholické liečenie do 9.4.2024. Liečba matke pomohla, hodnotí ju pozitívne a zmenila jej spôsob vnímania životných okolností. Po prepustení z hospitalizácie matka býva u svojich rodičov, nakoľko pochopila, že základná príčina jej skratového konania bolo práve konanie otca, ktorý ju podroboval psychickému tlaku a jeho šikanóznym prístupom k jej synovi z predošlého manželstva. Zmena prostredia matke pomohla a cíti sa omnoho lepšie, keďže už nezažíva stres spojený s bývaním v spoločnej domácnosti s otcom. Otec chodí do práce a v tom čase deti necháva u svojich rodičov. Na žiadosti matky, aby jej deti priviedol otec vôbec nereaguje, neodpisuje jej na správy, nedvíha telefón. Otec úplne zamedzil styk matky s deťmi. Dokonca maloletého J. otec prestal dávať do škôlky len preto, aby sa k nemu matka ani na chvíľu nedostala. Obe deti sú v čase výkonu jeho práce u starých rodičov. Taktiež nie je pravdou to, žeby sa matka počas obdobia koronavírusu bála testovania. Matka uvádza, že táto sa žiadneho testovania nebála, ale z princípu a osobného presvedčenia (tak ako mnoho iných obyvateľov SR) nesúhlasila so systémovými opatreniami. Vo vzťahu k neliečeniu si epilepsie matka uvádza, že lieky proti epilepsii vysadila ešte v roku 2017, čo otcovi nevadilo a začalo mu to vadit až pri spisovaní podania na súd. Vysadenie liečby matka zdôvodňuje tým, že v roku 2017 potratila dieťa, ktoré čakala s otcom, pričom uvedenú skutočnosť niesla psychicky veľmi ťažko. Na plode pri kontrolnom ultrazvuku bol zistený opuch hlavy a trupu, nezlučiteľný so životom, pričom uvedenú matku pripisuje lieku na epilepsiu Tegretol, ktorý ako následne zistila, sa neodporúča užívať v tehotenstve. Preto sa matka rozhodla, že daný liek vysadí. Matka si je však vedomá potreby liečby tohto neurologického ochorenia, pričom dňa 24.5.2024 je objednaná na vyšetrenie k ambulantnému neurológovi. Je teda evidentné, že matka si je svojich pochybení vedomá a uvedené aktívne rieši, a to najmä k prospechu maloletých detí. Už pri potrate, kedy otec absolútne nič s matkou nekomunikoval a nebol jej oporou, matka cítila, že ich citový vzťah sa začína rozpadáť. Otec zväčša všetko riešil len mlčaním. Otec nebol prítomný ani pri jednom pôrode svojich detí, lebo mu pohľad na krv nerobí dobre. Na potreby matky ako rodičky a na jej psychickú a fyzickú záťaž nebral žiaden zreteľ, myslel iba sám na seba a neposkytol matke žiadnu oporu. Matka držala deti v dome a nepúšťala ich na dvor preto, lebo okolie domu, v ktorom si rodičia založili spoločnú domácnosť, je zastavané starými drevostavbami (stodoly, šopy, atď.), ktoré sú v havarijnom stave. Opadávajú z nich dosky a strešná krytina. Matka opakovane otca žiadala o opravu resp. úplné zbúranie týchto stavieb, a to z dôvodu strachu o deti, aby uvedené neohrozilo zdravie detí, no otec do toho času nevykonal žiadne úpravy a zabezpečenie týchto stavieb. Rovnako rodičia otca chovajú v blízkosti domu domáce zvieratá, pričom zápach s tým spojený tiež nepridáva na komforte bývania maloletých detí. Ďalej tiež v rozpore s tvrdeniami otca uviedla, že rozbitiu dverí predchádzala facka, ktorú jej otec uštedril, čo ju nazlostilo a buchla dverami. Matka absolvovala sedenie u psychologičky so svojim synom z predošlého vzťahu maloletým Y. om, čo nepopiera, avšak dôvodom sedenia bol odklad povinnej školskej dochádzky a nie psychická záťaž na strane syna. Klamlivými výrokmi otec len klame a zavádza súd. Výslovne popiera tvrdenia, že vulgárne nadáva maloletým deťom a je k nim agresívna. Úmyselné poškrabanie maloletého J. matka odôvodňuje tým, že tohto nedopatrením poškrabala pri hojdaní na hojdacích kreslách. Skutočnosť, že skutok nebol preukázaný, vyplýva aj z Rozhodnutie OÚ L., odbor všeobecnej vnútornej správy. Taktiež nie je pravdou, žeby sa maloletý J. matky bál. Maloletý J. je zo strany otca a jeho rodiny manipulovaný. Naposledy, keď matka mala možnosť aspoň na chvíľu vidieť J., tento bol k nej otočený chrbtom a nerozprával sa s matkou. Keď sa ho matka opýtala, čo sa deje, maloletý odpovedal, že mu babka H. (otcova matka) zakázala rozprávať sa s matkou. Taktiež otec balí osobné veci matky pred zrakom maloletého J., čo matka považuje za neprimerané. Rovnako podľa odvolateľky nie je pravdou, žeby matka pila a fajčila marihuanu pred deťmi. Robila to potajomky a v čase keď už deti spali. Rovnako ani omamné látky a fľaše s alkoholom neboli v dosahu maloletých detí. O maloleté deti bolo zakaždým postarané, mali navarené, upratané a v danom čase spali. Maloletý J. už absolvoval stretnutie u detského psychológa, pričom navrhovateľ ho objednal sám a

trval na tom, že prítomnosť matky na stretnutí nie je nutná. Napriek tomu matka prejavila záujem a tohto sedenia sa zúčastnila, pričom celé stretnutie prebehlo v pokojnej atmosfére. Po príchode otca domov z práce, matka opúšťala spoločnú domácnosť z dôvodu, že nechcela tráviť čas s otcom. Následne sa vracala domov medzi 19.00 hod.-21.00 hod. Možno trikrát sa stalo, že sa vrátila domov, no vtedy ju navrhovateľ schválne vymkol a nechcel vpustiť do domu. Následne začal na facebooku zverejňovať konanie matky, čo matka považuje za neakceptovateľné chovanie zo strany dospelého muža. Manželka mala z obdobia pred vzťahom úspory ako aj stavebný materiál, ktorý bol použitý na rekonštrukciu domu, v ktorom mali rodičia maloletých detí zriadenú spoločnú domácnosť. Matka dávala otcovi peniaze keď išiel robiť nákupy. Tento teda nefinancoval všetko sám. Takmer všetok nábytok do spoločnej domácnosti zaobstarala matka a z našetrených peňazí kúpila: kuchynskú linku, chladničku, sporák, umývačku riadu, práčku, skriňu a posteľ do detskej izby, gauč, skrinky do obývačky, jedálenský stôl a stoličky, manželskú posteľ, koberce, vchodové dvere, okná do schodiska, balkónové dvere a iné. A to všetko z úspor, ktoré matka našetrila pred vzťahom s otcom, pričom všetky tieto veci ostali v dome otca, ktorý ju do tohto domu odmieta vpustiť a vziať si ich. Tvrdenie, že matka 10 rokov nepracovala, je síce pravdou, no vzápätí treba doplniť, že uvedené bolo spôsobené tým, že počas tohto obdobia bola štyrikrát tehotná, pričom jednotlivé tehotenstvá na seba nadväzovali tak, že zamestnať sa ani nebolo časovo možné. Matka popiera otcom uvádzanú výšku príjmu, nakoľko otcov zamestnávateľ mu na účet poukazuje iba minimálnu mzdu kvôli odvodom a zvyšok odovzdáva otcovi v hotovosti v obálke. Príjem otca je minimálne 7,00 EUR/hod. odvedenej práce. Ona je na rodičovskej dovolenke a jej príjem tvorí rodičovský príspevok vo výške 345,20 Eur a prídavky na tri deti vo výške 180,00 Eur. Taktiež je jej zo strany exmanžela poukazované výživné na mal. Y.a vo výške 120,0 Eur. Vyslovila sa, že jej na deťoch záleží, pričom chce svoje maloleté deti vychovávať a starať sa o ne. Nevidí dôvod, prečo by deti nemohli byť zverené do osobnej starostlivosti matky, keďže táto je už toho času v poriadku, a to najmä v súvislosti s tým, že už viac nežije s otcom v spoločnej domácnosti. Otec sa zámerne snaží oddeliť deti od matky, ibaže matka je toho názoru, že každé dieťa pre plnohodnotný život potrebuje oboch rodičov. Matka uvádza, že do budúcnosti po skončení protialkoholického liečenia plánuje chodiť každý nepárny týždeň na podporné skupiny a taktiež k svojmu ambulantnému psychiatrovi na pravidelné kontroly, kde podstúpi drogové testy. Po neurologickej stránke sa matka cíti taktiež v poriadku. Maloletý J. od 09/2024 nastupuje ešte len do prípravky, nie ako tvrdil otec do prvého ročníka. Matka V. H. zo svojho života natrvalo odstránila, nekomunikuje s ňou a rovnako tak ani matkina rodina, ktorá tejto zakázala vstup na pozemok ako aj do domu. Matka nie je zodpovedná za jej správanie a činy.

Odporca sám, t. j. bez pomoci svojich rodičov (najmä mamy) nie je schopný postarať sa o deti. Matka nevidí jeden dôvod, pre ktorý by jej deti mali byť vychovávané starou matkou a nie priamo ňou ako matkou. Matka uznáva, že sa v minulosti dopustila chýb (ako mnoho iných rodičov), no uvedomila si to a svoje správanie mení k lepšiemu. To, že matka vykonáva rodičovské práva a povinnosti k svojim deťom na výbornej úrovni preukazuje aj vyjadrením jej ex-manžela H. D.-R., ktorý ju hodnotí ako milujúcu matku, pričom jeho názor je, že deti ju majú radi, majú s ňou dobrý vzťah, rešpektuje ju rovnako jeho syn ako aj súrodenci, za deväť rokov nespozoroval nič, čoby nasvedčovalo ubližovaniu deťom zo strany matky, dobre sa o ne stará, vždy bolo čisto, navarené, napečené, deti chodili v čistom. Z uvedeného matka odvolaciemu súdu navrhuje, aby zrušil napádané uznesenie súdu, nakoľko skutočnosti, ktoré otec uvádzal vo svojom návrhu sú v značnej miere skreslené a neúplné. Okrem toho návrh otca bol spísaný dňa 4.3.2024, pričom v danom čase už matka hospitalizovaná ani nebola a nebol dôvod na to, aby boli deti zverené otcovi. Ako ďalší dôvod na zrušenie uznesenia o nariadenom neodkladnom opatrení matka uvádza fakt, že otec pracuje a deti aj tak nie sú v jeho osobnej starostlivosti počas výkonu jeho práce, nakoľko sú u starých rodičov z otcovej strany. Je teda zjavné, že otec sa síce dožaduje zverenia maloletých detí do svojej osobnej starostlivosti, no nemá na to vytvorené podmienky, keďže prevažnú časť dňa je v práci a nie s nimi, čo matka považuje za problém najmä s prihliadnutím na vek detí.

6. Matka maloletého dieťaťa doručila tiež súdu prvého stupňa návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým by súd nariadil stretávanie sa matky s maloletými deťmi v znení petitu návrhu:

„I. Matka je dočasne oprávnená stretávať sa s maloletým E., nar.: XX.XX.XXXX. a maloletým S. K., nar.: XX.XX.XXXX nasledovne:

- každý párný týždeň od piatka od 16.00 hod. do nedele do 18.00 hod.
- každý nepárny týždeň v utorok, streda a štvrtok od 15.00 hod. do 18.00 hod..

II. Matka si uplatňuje nárok na náhradu trov konania.“

Návrh odôvodnila tým, že napadnutým uznesením nedošlo k úprave styku matky s maloletými deťmi, pričom aktuálna situácia je taká, že otec matke bráni v styku s deťmi. Otec s matkou nekomunikuje, nedvíha jej telefón a neinformuje ju o zásadných skutočnostiach ohľadom detí. Otec prestal maloletého J. dávať do škôlky len z dôvodu, aby sa s nim matka nemala možnosť stretnúť. Otec aktívne bráni matke vidieť svoje deti a tráviť s nimi čas. Poukázala na procesný návrh otca, ktorý sa domáhal, aby mala právo styku s maloletými deťmi na N. J. XXX/X v L. za prítomnosti navrhovateľa a pracovníčky sociálnej kurately 1x týždenne po dohode navrhovateľa s pracovníčkou sociálnej kurately, pričom deň a čas styku navrhovateľ odporukovní oznámi aspoň jeden deň vopred. Takto formulovaný návrh styku považuje matka značne na ujmu z dôvodu, že otec limituje matku ohľadom miesta, kde sa má styk s deťmi uskutočňovať. Navrhovateľka tým pádom nemôže vziať deti na ul. H., kde aktuálne býva k svojim rodičom, v dôsledku čoho dôjde k nedôvodnému pretrhnutiu rodinných väzieb mal. detí s členmi rodiny z matkinej strany a tiež otec limituje matku tým, že styk sa má realizovať za jeho prítomnosti a prítomnosti pracovníčky sociálnej kurately. Túto limitáciu matka považuje za nedôvodnú, keďže táto bola pred podaním návrhu na súd nepretržite celý čas s deťmi v rámci rodičovskej dovolenky a deti s ňou majú vybudovaný dobrý vzťah. Okrem toho niet zákonného dôvodu na to, aby musel byť styk matky s deťmi obmedzovaný prítomnosťou ďalšej osoby. Zároveň je potrebné zmieniť, čo aj vyplýva zo správy kolízneho opatrovníka, ktorá bola vypracovaná dňa 14.3.2024, že styk prebiehal fungoval do 14.3.2024 a otec s ním nemal problém. Keďže aj matka si potrebuje zariadiť svoje osobné záležitosti formulácia návrhu otca na styk je nepresná a neurčitá, nevykonateľná a porušujúca práva matky ako druhého rodiča. Matka navrhuje do času kým súd nerozhodne vo veci samej, a za trvania neodkladného patrenia, ktorým boli mal. deti zverené do osobnej starostlivosti otca, upraviť jej styk s deťmi neodkladným opatrením každý párný týždeň v stredu od 16.00 hod. do 18.00 hod. a od piatka od 16.00 hod. do nedele do 18.00 hod. každý nepárny týždeň v utorok, stredu a štvrtok od 16.00 hod. do 18.00 hod. Uviedla, že jej zdravotný stav je už toho času v poriadku, pričom sama dobrovoľne prikladá správu zástupcu primára zo psychiatrického oddelenia, ktoré aktuálne navštevuje v súvislosti s protialkoholickým liečením ohľadom jej aktuálneho zdravotného stavu a rovnako tak lekársku správu jej ambulatného psychiatra.

7. Otec maloletých detí vo vyjadrení k odvolaniu a tiež k návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia poukázal na to, že súd sa nespoliehal a nevychádzal výlučne iba z tvrdení a listín predložených navrhovateľom, ale sám si tieto tvrdenia navrhovateľa overil prostredníctvom X., vyžiadaním správy z psychiatrického oddelenia. Tiež si vyžiadal správu od ÚPSVaR L., ktorý v správe zo dňa 14.3.2024. Navrhol, aby odvolací súd odvolanie zamietol a rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správne. Návrh na nariadenie neodkladného opatrenia nepovažuje za dôvodný. Podľa otca maloletých detí nie je potrebná úprava styku, keďže rodičia sa pred kolíznym opatrovníkom ÚPSVaR L. dohodli, pričom dohoda sa dodržiava. Taktiež ani otec vo vlastnom návrhu zo dňa 4.3.2024 úpravu nenavrhol. V podanom vyjadrení sa matka maloletých detí snaží seba vykresliť v pozitívnom zmysle, svoje prešľapy a vybočenia v živote do značnej miery zľahčuje, bagatelizuje príp. nekriticky a bez akejkoľvek sebareflexie odôvodňuje spôsobom, že sa tak správala a konala v čase, kedy by maloleté deti nemohli byť toho svedkom alebo svoje správanie pripisuje ako následok príčiny, ktorým malo byť správanie sa navrhovateľa.

8. Krajský súd v Prešove ako odvolací súd, príslušný na rozhodnutie o odvolaní matky maloletých detí otca v zmysle § 2 ods. 1 a § 3 ods.5 písm. c/ a tiež na rozhodnutie o návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia v odvolacom konaní § 362 CMP, preskúmal vec bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario, pričom dospel k záveru, že námietkam matky maloletých detí je potrebné ako z väčšej časti dôvodným vyhovieť.

9. Podľa § 2 ods. 1 CMP, na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

10. Podľa § 362 CMP o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorý bol podaný v priebehu odvolacieho konania, je príslušný rozhodnúť odvolací súd. Odvolací súd môže neodkladné opatrenie nariadiť aj bez návrhu v konaniach, ktoré možno začať aj bez návrhu.

11. Podľa § 324 ods. 3 CSP, neodkladné opatrenie súd nariadi iba za predpokladu, ak sledovaný účel nemožno dosiahnuť zabezpečovacím opatrením.

12. Podľa § 325 ods. 1 CSP, neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

13. Podľa § 329 ods. 1 a 2 CSP, súd môže rozhodnúť o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia aj bez vylúču a vyjadrenia strán a bez nariadenia pojednávania. Ak rozhoduje odvolací súd o odvolaní proti uzneseniu o zamietnutí neodkladného opatrenia, umožní sa protistrane vyjadriť k odvolaniu a k návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia. Pre neodkladné opatrenie je rozhodujúci stav v čase vydania uznesenia súdu prvej inštancie.

14. Pri rozhodovaní o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia v priebehu odvolacieho konania, odvolací súd skúma najlepší záujem maloletého dieťaťa na nariadenom neodkladnom opatrení, podporne pritom zohľadňuje objektívne kritéria, demonštratívne vymedzené v čl. 5 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (Zákon o rodine). Podľa čl. 5 Zákona o rodine, záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä: a) úroveň starostlivosti o dieťa, b) bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava, c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa, d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa, e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou, f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa, g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny, h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami, i) využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

15. Nariadenie neodkladného opatrenia odvolacím súdom by však malo byť výnimočné, teda ako ultima ratio (posledné možné) riešenie. V prípade, ak v priebehu odvolacieho konania je niektorým z účastníkov konania podaný návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, odvolací súd musí pri rozhodovaní vziať do úvahy najmä to, či neodkladné opatrenie nie je možné dosiahnuť samotným meritorným rozhodnutím o odvolaní, ako aj to, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu nie je prípustné odvolanie. V danom prípade odvolací súd pristúpil k preskúmaniu návrhu matky na dočasnú úpravu jej stretávania sa s maloletými deťmi súdom nariadeným neodkladným opatrením, keďže tak doposiaľ neurobil súd prvej inštancie, ani v rámci napadnutého uznesenia, ktorým dočasne upravoval rodičovské práva a povinnosti, len s odôvodnením, že to od neho nebolo žiadané a rodičia sa zatiaľ vedia dohodnúť na stretávaní, konštatujúc toto bez istoty tvrdenia v rámci osvedčených skutočností.

16. Vo všeobecnosti rodičovské práva a povinnosti v zmysle zákona o rodine zahŕňajú starostlivosť o dieťa, najmä pokiaľ ide o jeho zdravie a o jeho fyzický, citový, intelektuálny a morálny vývoj, ďalej ochranu dieťaťa, udržiavanie osobného styku s dieťaťom, zabezpečovanie jeho výchovy a vzdelania, určenie jeho miesta bydliska a zastupovanie dieťaťa a spravovanie majetku dieťaťa. Rodičovské práva a povinnosti prislúchajú rovnako obom rodičom. Má ich každý rodič s výnimkou prípadu, keď ich bol zbavený. Nie je podstatné, či rodičia sú alebo nie sú manželmi. Vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa v danom prípade doposiaľ nebolo rozhodnuté o úprave rodičovských práv a povinností vo veci samej. Po rozpade rodiny s maloletými deťmi rodičovská zodpovednosť za riadnu výchovu detí je prikázaná obom rodičom. Pokiaľ nie sú zistené také skutočnosti, ktoré by viedli k pozastaveniu výkonu rodičovskej zodpovednosti, nie je pri plnom rešpektovaní práv samotných maloletých zákonný dôvod na to, aby rodičovi, v ktorého priamej starostlivosti maloleté dieťa nie je, bol styk s ním zakázaný, resp. neprimerane obmedzený.

17. Keďže účelom neodkladného opatrenia je dočasne upraviť pomery účastníkov, či už pred začatím konania alebo v priebehu konania a toto môže byť nariadené len vtedy, resp. dovtedy, kým nie sú dané podmienky pre konečné rozhodnutie vo veci, kedy ohrozenému alebo porušenému právu maloletých detí sa dostane definitívnej ochrany, odvolací súd zhodne s prvoinštančným súdom, za daného stavu na podklade osvedčených skutočností, uvedených tak otcom, kolíznym opatrovníkom ako aj samotnou matkou, v spojení s predloženými lekáorskými správami z vyšetrení matky, konštatujúcimi aktuálne realizovanú liečbu jej závislosti od alkoholu od obdobia jej hospitalizácie vo februári 2024, považuje naliehavú potrebu dočasnej ochrany záujmov maloletých detí predbežne za osvedčenú, čím došlo v základe k splneniu zákonných podmienok pre aplikáciu neodkladného opatrenia (§ 324 a nasl. CSP). Odvolací súd ponechal dočasnú úpravu zverenia maloletých detí do osobnej starostlivosti otca s tým, že

zároveň rodičovské práva a povinnosti majú obidvaja rodičia v rovnakom rozsahu (čl. 12, čl. 41 Ústavy SR) a postupom podľa § 387 CSP napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie v rozsahu výroku I. ako vecne správne potvrdil.

18. Odvolací súd však v ďalšom rozdielne posúdil formu a rozsah úpravy rodičovských práv a povinností, zachovávajúc najmä osobný kontakt matky s maloletými deťmi v rámci možností za daného stavu s prihliadnutím na reálnu hrozbu zhoršenia vzájomných vzťahov a možnosť odcudzenia sa detí s matkou, čo za predpokladu úspešného prekonania adaptačného obdobia abstinencie matky, je jednoznačne ťažšie sanovať. (S poukazom obdobne tiež na Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. III. ÚS 38/2021 z 15. 4. 2021). Rodičovské schopnosti a možnosti v danom prípade u oboch rodičov neboli nijako, ani v odvolacom konaní, závažným spôsobom znehodnotené. Spochybnenie rodičovských schopností matky, uvádzané otcom, vo vzťahu k maloletým deťom, sa reálnymi skutočnosťami nepreukázalo a aktuálne ostáva v rovine tvrdení. V prospech riadneho výkonu rodičovských povinností matky hovorí aj vyjadrenie jej bývalého manžela, otca jej prvorodeného syna. Zo šetrenia kolízneho opatrovníka, ktorý s rodinou pracuje na podnet matky od júla 2023 vyplýva, že rodičia maloletých detí žili do odchodu matky zo spoločnej domácnosti (z dôvodu jej hospitalizácie) v družnom vzťahu. Matka maloletých detí má z predchádzajúceho manželstva maloletého syna Y.a, zvereného rozsudkom Okresného súdu Bardejov č. k. 4P 71/2015 zo dňa 1.6.2015 do jej osobnej starostlivosti. Rodinný dom, ktorý tvorí domácnosť otca, patrí do vlastníctva jeho rodičov. Otec s maloletými deťmi obývajú poschodie rodinného domu, ktoré spoločne s matkou prerobili. Prízemie domu obývajú rodičia otca. Matka maloletých detí po ukončení hospitalizácie zo spoločnej domácnosti odišla a v súčasnosti žije so synom Y.om v rodinnom dome u svojich rodičov v L.. Maloletý J. navštevuje materskú školu v blízkosti terajšieho bydliska matky v L.. Maloletý S. (vzhľadom na vek) nenavštevuje žiadne zariadenie. Matka maloletého poberá za starostlivosť o maloletého rodičovský príspevok . Od 15.2.2024 sa každý utorok, štvrtok a piatok matka zúčastňovala spolupráce v stacionári do 9.4.2024 a ďalej plánuje návštevy stacionára každý nepárny piatok v mesiaci. Matka od hospitalizácie alkohol a tiež THC látky neužíva, čo preukazujú kontroly na tieto látky. S maloletými deťmi sa stretáva na základe predchádzajúcej dohody s otcom, ktorú aj podľa vyjadrenia kolízneho opatrovníka otec veľa razy obratom ruší, mení. Matka maloletých detí nepracuje, poberá rodičovský príspevok za starostlivosť o maloletého S. a jej mesačný príjem tvorí rodičovský príspevok vo výške 345,20 Eur, prídavky na maloleté deti vo výške 180,- Eur a výživné na maloletého Y.a.

19. Odvolací súd preto, na podklade osvedčených skutočností, do rozhodnutia v konaní vo veci samej, resp. do preukázania zmeny skutočností, relevantných pre rozhodovanie o rodičovských právach a povinnostiach, oprávnil matku stretávať sa osobne s maloletými deťmi v primeranom rozsahu v znení výroku tohto uznesenia s prihliadnutím na záujem maloletých detí na udržiavaní dosahu výchovného pôsobenia oboch rodičov. V záujme eliminácie možných prejavov, negatívne pôsobiacich na maloleté deti pri ich odovzdávaní, súd určil miesto preberania maloletých detí primárne predškolské zariadenie maloletého J. a alternatívne domácnosť matky. Je pri tom zodpovednosťou otca detí na stretnutie riadne a včas pripraviť a zabezpečiť tak bezproblémový a pre deti nekonfrontačný prechod do domácnosti matky.

20. Odvolací súd pristúpil k zmene napadnutého výroku aj v časti určenej vyživovacej povinnosti matky vo vzťahu k maloletým deťom, upraviac túto vzhľadom na zistený príjem povinnej matky v minimálnom zákonom rozsahu (§ 366 CMP v spojení s § 62 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine v platnom znení) 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené neplnoleté dieťa, resp. na nezaopatrené dieťa a to vzhľadom na skutočnosť, že úprava vyživovacej povinnosti nariadením neodkladného opatrenia je realizovaná v nevyhnutnej miere v prípade, ak k plneniu si tejto povinnosti nedochádza vôbec. Odvolací súd, vychádzajúc zo zákonnej úpravy ochrany výchovy a výživy maloletého dieťaťa, ktorá vyplýva z príslušných ustanovení zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a sleduje najmä zásadne záujem maloletých detí, primárne očakáva v danom prípade plnenie osobnou starostlivosťou preferenčného rodiča - otca, ktorému sú maloleté deti dočasne zverené do osobnej starostlivosti a finančným a doplňajúc aj materiálnym zabezpečením zo strany matky, všetko v záujme práva maloletého dieťaťa na riadnu výchovu a výživu, plniac povinnosť rodičov podieľať sa na tejto v rozsahu ich možností a schopností, čo nie je v danom prípade medzi rodičmi sporné.

21. Vzhľadom na výsledky ďalšieho riadneho dokazovania, vykonávaného v konaní vo veci samej o úpravu práv a povinností rodičov k spoločným maloletým deťom, nebude vylúčený ani postup súdu

podľa § 360 a nasl. CMP, pričom terajšie rozhodnutie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia pri zmene skutkových okolností, resp. na základe riadne vykonaného dokazovania, nezakladá prekážku právoplatne rozhodnutej veci (§ 329 ods. 3 CSP).

22. Odvolací súd v reakcii na odvolacie námietky vo všeobecnosti zdôrazňuje už súdom prvej inštancie v konaní uvedené, že nariadenie neodkladného opatrenia má dočasný predbežný charakter. Pri nariaďovaní neodkladného opatrenia prevláda požiadavka rýchlosti nad požiadavkou úplnosti skutkových zistení. V dôsledku toho sa tak nezisťujú všetky tie skutočnosti, ktoré má mať súd zistené pred vydaním konečného rozhodnutia. Skutočnosti, z ktorých sa vyvodzuje dôvodnosť návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, nemusia byť preukázané dôkazmi. Zákon z tohto dôvodu ani nepredpokladá, že by pri rozhodovaní o neodkladnom opatrení mal súd vykonávať dokazovanie (§ 185 a nasl. CSP). Pre nariadenie neodkladného opatrenia je postačujúce, pokiaľ sú okolnosti, z ktorých sa vyvodzuje opodstatnenosť návrhu na toto dočasné opatrenie, aspoň osvedčené. Miera osvedčenia sa riadi danou situáciou (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/149/2010 z 5.8.2010).

23. Záverom odvolací súd zdôrazňuje potrebu konštruktívnej komunikácie oboch rodičov spoločných maloletých detí, ktorá v zásadných veciach bez vplyvu tretích osôb bude flexibilne smerovať k podpore zabezpečenia rovnocenného vzťahu otca i matky k maloletým synom v útlohu veku a k riadnemu zabezpečovaniu ich potrieb, výchovy a výživy. Odvolací súd dáva účastníkom konania do pozornosti čl. 41 ods. 4 Ústavy SR, z ktorého jednoznačne vyplýva, že starostlivosť o deti a ich výchova je nielen právom rodičov, ale aj právom dieťaťa, ktoré má právo na výchovu a starostlivosť oboch rodičov. Pre deti je dôležité, aby rodič, v tomto prípade obaja rodičia, sústredene robili všetko pre ich zdravý vývoj. Záleží predovšetkým a najmä na schopnosti a vôli rodičov o spoločných deťoch komunikovať, rešpektovať vzájomne postavenie rodiča. Dohodu rodičov zákon vždy uprednostňuje. Úloha rodičov je v živote maloletého dieťaťa nezastupiteľná. Starostlivosť a výchova o maloleté dieťa predpokladá zabezpečenie nielen materiálnych, ale i nemateriálnych podmienok, ktoré umožňujú rozvíjanie osobnosti maloletého dieťaťa, pričom v procese socializácie maloletého dieťaťa je v zásade nevyhnutná účasť oboch rodičov. Odvolací súd tak pozitívne vníma súčinnosť oboch rodičov s kolíznym opatrovníkom, resp. referátom ÚPSVaR v L. a prejavenu snahu rodičov pracovať na vzájomných vzťahoch za pomoci odborného poradenstva, ako i snahu dospieť k dohode, ktorú deklarovali na stretnutí v rámci tzv. Cochemskej praxe dňa 22.4.2024 za účasti psychologičky súdu.

24. O trovách konania v súvislosti s návrhmi účastníkov odvolací nerozhodoval samostatným výrokom, keďže o týchto rozhodne súd prvej inštancie v rozhodnutí vo veci samej, ktorým konanie končí (§ 58 CMP).

25. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 veta druhá CSP).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Podľa § 376 ods. 1 CMP v spojení s § 370 ods. 1 CMP, ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľný exekučný titul, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému, môže oprávnený podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, ktorým bola upravená vyživovacia povinnosť, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok).